

καὶ τὸν ἀσκητικὸν βίον, ἔνθα καὶ περὶ τῆς ἐν γένει διοικήσεως καὶ καταστάσεως τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

Ἐκ Λήμνου περιῆλθε πᾶσαν τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν χώραν Μακεδονίας καὶ Θράκης ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, τῶν ὁποίων περιέγραψε πᾶν ὅ,τι εἶδε ἀξιοπεριέργον σχετικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν του, ἐν οἷς τὰ μεταλλεῖα τῆς Σιδεροκάψας, τὴν κατασκευὴν τῆς στυπτηρίας ἐσημείωσε δὲ καὶ τινα περὶ τῶν ἀρχαίων Φιλίππων, ἴσως δὲ καὶ πρῶτος διέκρινε τὰ ἴχνη, τὰ σωζόμενα ἐν Θράκη, τῆς μεγάλης ῥωμαϊκῆς στρατιωτικῆς ὁδοῦ Ἐγνατίας. Εἰς τὰ περὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Προποντίδος ἐν ἄλλοις διὰ μακρῶν περιγράφει τὸν τρόπον τῆς ἀλιείας τῶν Ἑλλήνων ἀλιέων· παραθέτει δ' ἐν ταῦθα καὶ σχεδιογράφημα ἀτελὲς τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. Τὰ εἰρήπια τῆς Τρωάδος ἐφείλκυσαν ἐπίσης τὴν προσοχὴν του. Ἐκ Θράκης ἐπλευσεν εἰς Λέσβον καὶ Χίον, ἀναφέρει δὲ εἰς τὸν περὶ τούτων λόγον ὅτι εἶδεν ἐκ τοῦ πλοίου του, παραπλέων ταύτας, τὴν νῆσον τῶν Ψαρρῶν, ἣτις ἦτο τότε ἔρημος κατοίκων, χρησιμεύουσα ὡς βοσκὴ ὄνων ἀγρίων.

Ἐκ τῆς Ῥόδου, ἔνθα παρέμεινεν ἱκανὸν χρόνον, ἐπλευσεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἣν περιγράφει καὶ παραθέτει σχέδιον τῆς πόλεως, ὅπερ, ὅσον ἀτελὲς καὶ στοιχειῶδες καὶ ἂν ὑποτεθῆ, μαρτυρεῖ τὸ διαφέρον, ὅπερ αὕτη εἶχεν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν δὲ τὸ Κάϊρον, αἱ παρόχθιοι πόλεις τοῦ Νείλου, αἱ Πυραμίδες, τὸ ὄρος Σινᾶ, ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, τὸ Σουέζ, ἡ Παλαιστίνη, ἰδίᾳ ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Δαμασκός, τὸ ὄρος τοῦ Λιβάνου, ἡ Καισάρεια, ὁ Ὀλυμπος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ Προῦσσα καὶ ἄλλαι πόλεις καὶ χῶραι ὑπῆρξαν τόποι τῆς περιοδείας τοῦ Βελωνίου, πρῶτον αὐτοῦ ποικίλα περὶ τῆς χλωρίδος, τῶν ζῶων, τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, ἰδίᾳ τῶν Τούρκων ἀναγράφαντος. Πρῶτος δὲ, καθ' ἃ λέγουσιν, ἀπεικόνισε τὸν ἰχνεύμονα, τὸν ἵπποπόταμον, τὸν χαμαιλέοντα, τὸν κροκόδειλον καὶ ἄλλα ζῶα, ἰδίως πτηνὰ γνωστὰ ἐκ τῶν ἀρχαίων, καὶ παρέστησεν εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένους ἐπὶ πολὺ δὲ αἱ εἰκόνες του παρελαμβάνοντο εἰς τὰ συγγράμματα τῶν μετ' αὐτὸν ζωολόγων.

Ἐπανελθὼν εἰς Γαλίαν ἐδημοσίευσεν σύγγραμμα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Les observations de plvsieurs singlaritez et choses mémorables trouuées en Grèce, Asie, Judée, Egypte, Arabie etc. Paris 1554», ἐν τῷ ὁποίῳ κατέγραψεν ὅ,τι εἶδε καὶ ἤκουσε κατὰ τὸ τριετὲς διάστημα τῆς περιοδείας του διὰ λόγου φυσικοῦ, ἀρχαικοῦ, ἀπερίττου καὶ ἀπλοῦ.

Ὁ Βελώνιος ἐξέδωκε καὶ πολλὰς ἄλλας μονογραφίας περὶ ἰχθύων, πτηνῶν, καὶ φυτῶν, ἐν αἷς συγκατέμιξε πολλὰς τῶν γνώσεων, ἃς ἀπεκόμι-

σεν ἐκ τῆς περιοδείας του, αἱ ὁποῖαι ἐχρησίμευσαν ὡς βάσεις εἰς τελειότερας ἐρεῦνας τῶν μεταγενεστέρων ἰδίᾳ δὲ ἡ περὶ πτηνῶν μονογραφία του ἐθεωρήθη ὡς ἡ σπουδαιότερα τῶν ὀρθολογιῶν τῆς 16ης ἑκατονταετηρίδος, μνημονευομένη ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ζωολόγων καὶ φυτολόγων.

Σήμερον πᾶσα αὕτη ἡ ἐργασία ἡμαυρώθη ὑπὸ τῆς λάμπσεως, ἣν διέχυσεν ἐπὶ τῆς φύσεως ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη· μόνον ἡ ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τῆς ζωολογίας καὶ τῆς βοτανικῆς λαμβάνει ταύτην ὑπ' ὄψιν, ἐξετάζουσα ὁποῖαν συμβολὴν προσήνεγκεν εἰς αὐτάς, καὶ κατὰ πόσον συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν καὶ βελτίωσιν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲ τῆς ζωολογίας τὰ ἔργα τοῦ Βελωνίου κατατάσσονται ἐν τῇ περιόδῳ τῶν Ἐγκυκλοπαιδικῶν ὑποτυπώσεων, μεθ' ἣν ἔπεται ἡ περίοδος τῆς Συστηματικῆς, εἴτα ἡ τῆς Μορφολογίας, σήμερον δὲ ἡ τῆς Φυσιολογίας. Οὐχ ἦττον ἡ ἐργασία τοῦ Βελωνίου πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἔζη, δικαίως δὲ ἡ πόλις τοῦ Μᾶνς ἐγείρει αὐτῷ ἀνδριάντα γεραίρουσα τὴν μνήμην μεγάλου αὐτῆς ἀνδρός.

Ὁ Βελώνιος ἀπέβιωσε τῷ 1564, θῆμα γενόμενος δολοφονίας, καθ' ὃν χρόνον εἰργάζετο, μετὰ τὰς γνώσεις, ἃς ἀπέκτησεν ἐκ τῆς περιηγήσεως, εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Θεοφράστου καὶ Διοσκορίδου.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὡς περιηγητὴς ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς προείπομεν. Ἐκ τούτου καὶ μόνου σήμερον γνωρίζομεν πλείστας εἰδήσεις ἀναγομένας εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰ ἔθιμα, τὴν γλῶσσαν, τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἐμπορίαν, τὴν ἐκκλησίαν, τὴν δημόδη ἰατρικὴν καὶ τὰ φάρμακα, δι' ὧν πληροῦται μέγα κενὸν ἐν τῇ σπάνει Ἑλλήνων λογογράφων τῶν χρόνων ἐκείνων· ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ περιήγησις τοῦ Βελωνίου κατέχει σπουδαίαν θέσιν ἐν τοῖς μνημείοις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας τῆς 16ης ἑκατονταετηρίδος. Σκοπῶν νὰ καταστήσῃ ὁ Βελώνιος γνωστὴν τὴν Ἀνατολὴν εἰς τὴν Δύσιν, κατέθετε συνάμα καὶ λίθον πολύτιμον διὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς γέας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, οὕτω δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπέβη σεβαστόν, καὶ ἡ μνήμη ἀγήρατος παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησι.

Μηνὶ Μαΐῳ.

A. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

Οὐδέποτε ἀληθῶς ἐγένετο τοσαύτη χρῆσις τῆς ἀναγνώσεως ὅση σήμερον, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε τοσοῦτον ἠδίκηθη ἡ μελέτη ὥστε καθ' ἑκάστην αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων, οἵτινες ἔλαβον ἐπιπόλαιόν τι ἀλιεμικαὶ παιδείας, ἀλλὰ πράγματι μένουσι ἀμαθεῖς. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καλὸν νὰ ἐνθυμούμεθα τὸ «οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ».